

2012-03-05

**POLICIJOS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos Seimo narei
Agnei Zuokienei

2012-02-26 Nr. 5-S-844
į 2012-02-07 Nr. 502

**DĖL NELEGALIOS „UŽSLĖPTOS KITUOSE PRODUKTUOSE“ PSICHOTROPINIŲ
MEDŽIAGŲ APYVARTOS KONTROLĖS**

Policijos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos susipažinome su Jūsų 2012-02-07 raštu Nr. 502 „Dėl nelegalios „užslėptos kituose produktuose“ psichotropinių medžiagų apyvartos kontrolės“.

Lietuvoje, kaip ir daugelyje pasaulio šalių, toliau plinta naujos svaiginimuisi skirtos psichoaktyvios medžiagos. Gausybė nuolat atsirandančių naujų psichoaktyvių medžiagų (kurios daugelyje ES šalių yra nekontroliuojamos) kelia vis daugiau sunkumų įgyvendinant dabartinius narkotikų kontrolės modelius. Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (angl. EMCDDA, toliau – EMCDDA) duomenimis, naudojant Europos išankstinio perspėjimo sistemą, 2005–2008 m. laikotarpiu pranešimų apie naujas medžiagas skaičius buvo stabilus (10–15 pranešimų per metus), o nuo 2009 m. jis ėmė augti ir 2010 m. pranešta rekordiškai daug – apie 41 naują narkotinę medžiagą. Iš dar negalutinių 2011 m. duomenų, matyti, kad šis skaičius 2011 metais bus ne kiek ne mažesnis.

Dažniausiai naujos psichoaktyvios medžiagos platinamos internetu arba pardavinėjamos specializuotose parduotuvėse. Platintojų internetu naudojamos apsaugos priemonės labai apsunkina pareigūnų galimybes išaiškinti psichoaktyvių medžiagų platinimo tinklus.

Daug naujų psichoaktyvių medžiagų iš tiesų yra tam tikrai cheminių medžiagų grupei priklausančių medžiagų atmainos, panašios į nacionaliniu lygmeniu kontroliuojamas medžiagas. Kitos medžiagos – tai žolinių ir sintetinių sudėtinių dalių turintys produktai, kurie pasirodo įvairių mišinių pavidalu. Europoje, taip pat ir Lietuvoje, dauguma atsirandančių naujų psichoaktyvių medžiagų yra stimulantai arba sintetiniai kanabinoidai. 2011 m. mūsų šalyje iš neteisėtos apyvartos dažniausiai būdavo išimami tokie stimulantai kaip 4-MEC (4-metiletilkatinonas), 4-MMC (4-metilmekatinonas), bk-PMMA (metedronas) bei sintetiniai kanabinoidai – JWH tipo dariniai (JWH-018), AM-2201, AM-694, RCS-4 (priminsime, kad 2010 m. populiarūs buvo JWH dariniai, DOET (2,5-dimetoksi-4-etilamfetaminas), MDPV ar mefedronas). Galima spėti, kad rinkoje tikriausiai ir toliau atsiras vis naujų šių rūšių medžiagų.

Iki 2010 m. spalio mėn. vadovaujantis galiojusiais teisės aktais teisėsaugos pareigūnų iš rinkos išimtos medžiagos narkotinėms ar psichotropinėms medžiagoms buvo priskiriamos tik tada, kai šios medžiagos buvo įrašytos į kontroliuojamų medžiagų sąrašus. Plintant naujoms tačiau į galiojusius sąrašus neįtrauktoms psichoaktyvioms medžiagoms, iškilo būtinybė reaguoti į sparčius pokyčius šioje srityje. Daug dėmesio buvo skirta teisiniu naujų medžiagų statuso įvertinimui ir, siekiant užkirsti kelią naujų psichoaktyvių medžiagų patekimui į rinką, 2010 m. spalio 26 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo (Žin., 1998, Nr. 8-161; Žin., 2010, Nr. 132-6718) pakeitimas, kuriuo įtvirtintos narkotinių ir psichotropinių medžiagų darinių ir darinių grupės sąvokos. Tai reiškia, kad jeigu į kontroliuojamų medžiagų sąrašus įrašoma narkotinės ar

psichotropinės medžiagos darinių grupė, tai visiems dariniams, priskirtiniams šiai grupei, automatiškai taikomas tas pats kontrolės režimas, kaip ir pagrindiniam junginiui. Be to, siekiant aiškiau apibrėžti darinių grupes, darinių priskyrimą tam tikrai grupei, 2011 metais Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 5 „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašų patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2011, Nr. 103-4861), narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašai buvo papildyti katinonų ir sintetinių kanabinoidų darinių grupėmis.

Kartu norime informuoti, kad Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato ir Klaipėdos apygardos prokuratūros pareigūnai baigė dalį ikiteisminio tyrimo dėl psichotropinių medžiagų ir jų darinių platinimo Klaipėdos apskrityje išikūrusiose sekso prekių parduotuvėse „Amsterdamas“. Ikiteisminio tyrimo metu pareigūnai gavo duomenų, kad parduotuvių darbuotojai šias medžiagas reklamuodavo ir parduodavo kaip narkotinių (psichotropinių) medžiagų (kokaino, MDMA, kanapių bei pan.) pakaitalus, neva neturinčius uždraustų ir sveikatai žalingų komponentų. Tačiau Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centro specialistai, bendradarbiaudami su užsienio ekspertinėmis įstaigomis, nustatė, kad milteliuose, supakuotuose į reklamines pakuotes „Twist“, „Storm“ bei „Love Powder“ ir kt., vartotoją pasiekdavo naujos psichoaktyvios medžiagos. Neteisėta parduotuvių „Amsterdamas“ veikla Klaipėdos apskrityje nutraukta 2010–ųjų gruodžio pabaigoje. Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnai ir toliau tęsia ikiteisminį tyrimą dėl UAB „Inpromisa“ veiklos, tyrimo objektas – nusikalstama veika, susijusi su neteisėtu disponavimu narkotinėmis (psichotropinėmis) medžiagomis (jų dariniais), taip pat ir bendrovės nusikalstamos veikos finansų sistemai.

Norime atkreipti dėmesį, kad 2011 m. EMCDDA surengtame simpoziume tarptautiniai ekspertai patvirtino, kad dažnai iškyla produktų, su naujomis psichoaktyviosiomis medžiagomis, kurių sparčiai besikeičiančioje rinkoje vis daugėja, medžiagų atpažinimo problema.

Policijos generalinis komisaras

Saulius Skvernelis

Loreta Kairionytė, tel. (8 5) 271 7841, el. p. loreta.kairionyte@policija.lt
Dainius Burauskas, tel. (8 5) 271 9881, el. p. dainius.burauskas@policija.lt